

Mikä on Vakkatori?

Vakkatori on lasten ja nuorten tekemä verkkolehti lapsille ja nuorille. Vakka-Suomen Sanomien sähköiseen paikallislehteen levikkialueen kouluille on luotu omat alasivut ja niille tuotetaan oppilastyönä oppiainerajat ylittävien ilmiöiden uutisointia. Sähköiseen verkkolehteen on rakennettu koulun oppiainerajat ylittäviä sivuja, joilla pohditaan ja tutkitaan yhteiskunnan erilaisia ilmiöitä. Oppiainerajat ylittäviä eheyttäviä aihekokonaisuuksia (=verkkolehden toimituksia) ovat kulttuuri, matkakertomukset, ulkomaat, uutiset, viihde, luonto, yhteiskunta, vaikuttaminen, muoti, urheilu ja yleisönosasto.

Oppilaat tuottavat sähköiseen verkkolehteen erilaista materiaalia oppiainerajat ylittävän toimitustyöskentelyn ja tutkivan oppimisen periaatteella kaikissa oppiaineissa ja kaikilla vuosiluokilla. Oppilaat työskentelevät pääasiassa oppituntien puitteissa, mutta myös esim. kerhotoiminta, projektityyppinen tai omaehtoinen työskentely on mahdollista. Oppilaiden kirjoittamisen, ymmärtämisen ja ajattelun taidot, ajankohtaisen tiedon hankintataidot, laaja-alaiset sisällöntuotannon taidot, digitaalisen ja sosiaalisen median taidot sekä monilukutaito vahvistuvat. Oppilaiden kyky tuottaa, esittää, arvioida, arvottaa ja tulkita erilaisia median viestejä vahvistuu. Toiminta kehittää osallisuutta ja osallistumista ja oppilaiden kiinnostus aktiiviseen kansalaisuuteen ja vaikuttamiseen omassa lähiyhteisössä kasvaa.

Oppiainerajat ylittävä eheyttävä työskentely auttaa yhdistelemään eri tiedon- ja tieteenalojen tietoja, taitoja ja ilmiöitä. Koulun yhteistyökulttuuri ulkopuolisten toimijoiden kanssa vahvistuu ja oppilaat ja oppilaat verkottuvat keskenään yli koulu- ja kuntarajojen yhteisen työstämisen ja sosiaalisen median avulla. Osa oppilaiden koostamista aiheista julkaistaan myös lehden sosiaalisessa mediassa, jolloin oppilaat pääsevät vuorovaikutukseen erilaisten lukijoiden kanssa.

Vakkatori-toiminnan tavoitteet

Vakkatori-toiminnan tavoitteena on

- edistää yhteiskunnallisten, kulttuuristen ja tieteellisten ilmiöiden kokonaisvaltaista pohtimista ja tutkimista sekä tutkivaa oppimista
- edistää digitaalisissa mediaympäristöissä tarvittavia laaja-alaisia toimintataitoja sekä sisällöntuotannon taitoja (substanssiosaaminen, haastattelut, blogit, kuvat, symbolit, valokuvat, mielipiteet ja argumentointi,

- päätelytehtävät, sarjakuvat, peli-, kirja-, elokuva-, teatteri-konsertti-, taidenäyttelyanalyysit jne)
- mallintaa oppiainerajat ylittävää opetusta ja tutkivaa oppimista koulun ulkopuolisen toimijan kanssa ja avata näin koulun suhteellisen suljettua oppimisympäristöä ympäröivään yhteiskuntaan
 - edistää koulujen välistä yhteistyötä ja verkottaa oppilaita ja opettajia yli kunta-, ikä- ja oppilaitosrajojen sekä vahvistaa koulun yhteistyötä muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa (järjestöt, korkeakoulut, yritykset)
 - vahvistaa ja kehittää koulujen ja kirjastojen välistä yhteistyötä
 - vahvistaa kirjastojen tiedonhaun opetusta liittämällä opetus mielekkäisiin ja ajankohtaisiin teemoihin
 - vahvistaa aktiivisen kansalaisuuden toimintakulttuuria.

Kenen kanssa Vakkatori toimii

Vakkatorin yhteistyökumppaneina ovat Vakka-Suomen Sanomat, levikkialueen koulut sekä levikkialueella toimivat Vaski-kirjastot. Pilottivaiheen aikana mukana ovat olleet seuraavat oppilaitokset: Uudenkaupungin yhtenäiskoulu, Uudenkaupungin lukio, Kalannin koulu, Mynämäen Laurin koulu, Mynämäen lukio, Nousiaisten Henrikin koulu, Nousiaisten lukio, Maskun Tammenahjon koulu, Taivassalon yhtenäiskoulu, Vehmaan Vinkkilän koulu, Novida sekä C/O Malmin koulu Turusta. C/O Malmin koulu on erityiskoulu, jossa Vakka-Suomen levikkialueen kuulovammaiset oppilaat opiskelevat. Näin on mukaan saatu myös viittomakielisen kielivähemmistön näkökulma ja yhteistyöverkosto. Syksyllä 2014 mukaan ovat ilmoittautuneet Raision Työväen opisto ja Naantalın Kuparivuoren koulu. Uusia kouluja on tulossa mukaan myös pilottivaiheessa mukanaolleista kunnista. Vakka-Suomen levikkialueella on yhteensä 39 peruskoulua ja kolme lukiota sekä Novida, Raseko ja Raision työväenopisto.

Hankkeen yhteistyökumppanina toimii Vaskikirjasto (varsinais-suomalaisten kirjastojen yhteenliittymä). Vaskikirjastoihin kuuluvat Mynämäen ja Uudenkaupungin kirjastot pilotoivat Vakkatorin aihekokonaisuuksia tukevia toimintamalleja mm. keräämällä kirjakasseja (ajankohtaisiin teemoihin liittyvää kirjallisuutta) kouluihin lainattavaksi, järjestämällä kirjavinkkauksia aiheisiin sopivista aineistoista, järjestämällä tiedonhaun opetusta, kutsumalla teemoihin liittyviä asiantuntijoita sekä järjestämällä teemoihin liittyviä kirjanäyttelyitä ja muita tapahtumia. Yhteistyö myös vahvistaa kirjastojen tiedonhaun opetusta, kun opetus voidaan liittää ajankohtaisiin tutkivan oppimisen teemoihin oppilaita motivoivien sisältöjen avulla. Mallintamisen jälkeen toimintaa laajennetaan muihin kirjastoihin.

Vakkatorin pilottivaihe 1.1.2014-31.5.2015

Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa hankkeen pilottivaiheen ajalla 1.1.2014-31.5.2015. Rahoitusta saatiin 50 000 € ja se kohdennettiin kouluilla tehtävään työhön, toimittajien tekemään työhön, koordinointiin, täydennyskoulutukseen, julkaisujärjestelmän luomiseen ja ylläpitämiseen sekä kokous- ja matkakuluihin. Pilottivaiheen ajaksi on perustettu koulujen, kirjastojen ja lehden vastuuhenkilöistä koottu verkostotiimi, joka kokoontuu säännöllisesti kerran kuukaudessa pohtimaan Vakkatorin toimintaa ja kehittämistä. Verkostotiimi on mm. ideoinut erilaisia toimintamalleja, jakanut osaamista opettajien, toimittajien ja kirjastoväen kesken, suunnitellut täydennyskoulutusta sekä luonut oppilastoimittajille erilaisia journalistisia ohjeita. Pilottivaihe on ollut hämmästyttävän aktiivinen. Koulut ja eri ikäiset oppilaat ovat lähteneet innostuneesti mukaan ja jokainen kokeilukoulu on kehittänyt omia toimintamallejaan. Jotkut koulut työstävät juttuja oppitunneilla, joissakin kouluissa on perustettu erityinen Vakkatori-/media-kerho, joissakin toiminta perustuu ensisijassa kiinnostuneiden oppilaiden omaan aktiivisuuteen. Jotkut koulut vielä miettivät heille sopivaa toimintatapaa. Juttuaiheet nousevat pääosin oppilaan omien kiinnostuksenkohteiden mukaan. Myös siinä tavoitteessa on onnistuttu jo pilottivaiheessa, että oppilaat ovat verkottuneet työskentelemään yli kunta-, koulu- ja ikärajojen. Mm. kevään 2014 tiedekasvatusmessuilla työparina toimi esikoulu-ikäinen Melissa Maskun Tammenahjon koulusta ja kahdeksaslukkalainen Sanni Taivassalon Trappulan koulusta. Opetus- ja kulttuuriministeriö kutsui Vakkatorin toukokuussa 2014 esittäytymään Heurekassa pidettävälle tiedekasvatus-messuille. Vakkatori perusti messuille toimituksen, joka teki messuilta mm. seuraavat jutut:

<http://www.vakka.fi/vakkatori/trappulan-koulu/eeva-kaunismaa-heurekassa-vakkatori-innostaa-lapsia>

<http://www.vakka.fi/vakkatori/henrikin-koulu/oppia-hauskan-kautta-heurekassa>

<http://www.vakka.fi/vakkatori/tammenahjon-koulu/mielenkiintoista-heurekassa>

<http://www.vakka.fi/vakkatori/tavastilan-koulu/paivakoti-taipalsaari-esittaytyi-heurekassa>

<http://www.vakka.fi/vakkatori/trappulan-koulu/virtuaalinen-tiedetet-esittaytyi-heurekassa>

Vakkatori on pyydetty syksyn 2014 Turun kirjamessuille osaksi äidinkielen opettajien osastoa. Kirjamessuille osallistuvat Kalannin koulu, Mynämäen lukio, Maskun Tammenahjon koulu, Taivassalon yhtenäiskoulu ja Nousiaisten Henrikin koulu. Oppilaat ovat etsineet messuohjelmasta itseään kiinnostavia aiheita. Kiinnostaviksi aiheiksi löytyivät Kirjamessujen puolelta mm. Salla Simukan Lumikki-trilogia, Madventuresin maailmanselitys, Milla Paloniemen Kiroileva Siili sekä Outo kuva. Tiedemessuilla oppilaat tutustuvat ja tekevät juttuja mm. seuraavista aiheista: Unohtunut avain, joka upotti Titanicin ja muita historian mokia, Entäs jos - toteutumattomat vaihtoehdot Suomen

historiassa, Eläinten hyvinvointi, Onko nykykoulu muinaisjäännös ja Hyvä kouluruoka. Lisäksi oppilaat tekevät juttuja oman kuntansa aihepiireihin liittyvistä asioista (mm. kustavilaiset Volter Kilpeen liittyvästä teemasta). Ranskan kielen opiskelijat ovat erityisen kiinnostuneita messujen Ranska-teemasta. Messuille osallistuvat "minitoimittajat" kertovat mielenkiintonsa kohteena olevasta ilmiöistä lasten ja nuorten kielellä Vakkatorilla. Turun Kirjamessuille osallistuu 14 uutta oppilastoimittajaa verrattuna kevään tiedekasvatusmessuihin. Seminaarien ja tapahtumien uutisoinnin lisäksi kouluissa työskentelee lukuisa määrä oppilastoimittajia erilaisten teemojen parissa.

Tässä suunnitellaan Kirjamessujen kiinnostuksenkohteita.

Vakkatorin pilottivaiheen tuotoksiin voi tutustua osoitteessa www.vakkatori.fi.

Toiminta pilottivaiheen jälkeen

Vakkatorin pilottivaihe on osoittanut, että yhteiskunnassa on todellinen tarve koulun ja median väliselle aidolle yhteistyölle. Sellaiselle yhteistyölle, joka ei rajoitu pelkästään muodolliseen sanomalehtiweekiin, vaan on jatkuvaa ja aitoa lehden ja nuorten lukijoiden välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä. Kehitämme edelleen Vakkatorin toimintaa ja tavoitteena on laajentaa toimintaa paitsi alueellisesti myös kansallisesti. Vakkatori-toiminnan avulla lapset ja nuoret kiinnostuvat yhteiskunnallisista ilmiöistä ja kertovat niistä omalla kielellä nuorille lukijoille. Mikäli haluamme kasvattaa lapsista ja nuorista aktiivisia kansalaisia, jotka ovat kiinnostuneita ja ymmärtävät ympärillään olevaa maailmaa, meidän tulee suunnata katse kohti kouluja, jotka ovat kaikkien lasten ja nuorten luontaisia kasvu- ja oppimisympäristöjä.

Kaikessa muussa toiminnassa toimijoiksi valikoituvat ne, jotka ovat jo ennestään aktiivisia ja kiinnostuneita. Koulu on kuitenkin edelleenkin melko suljettu yhteisönsä, jonne ulkopuolisten on vaikea päästä aitoina yhteistyökumppaneina. Vakkatori rikkoo opettajien perinteistä toimintatapaa suljetussa luokassa tapahtuvasta opettajajohtoisesta oppimisesta. Opettajat toimivat tässä hankkeessa toimittajamentoreina ollen koko ajan aktiivisessa vuorovaikutuksessa oppilaiden ja lehden toimituksen kanssa. Pilottivaiheessa moni vastuupettaja on ollut äidinkielen opettaja, jatkossa vastuupettajiksi kutsutaan äidinkielen opettajia lisäksi myös muiden aineiden opettajia.

Pilottivaiheen jälkeen toimintaa on mahdollista kohdentaa painotetusti joihinkin tiettyihin toimituksiin yhteistyökumppanista riippuen. Vakkatori tarjoaa nyt ja myös jatkossa kaikille oppilaille mahdollisuuden innostua ympärillä olevista ilmiöistä ja uutisoida ja kertoa tarinoita kaikenlaisille nuorille lukijoille. Vakkatori vahvistaa yhteistyöverkostoja muiden tiedekasvatustoimijoiden ja mm. Lasten yliopiston kanssa. Yhteistyötä tullaan vahvistamaan myös alueen yrittäjien ja järjestöjen kanssa. Jatkossa Vakkatori tarjoaa laajentuvien yhteistyöverkostojen myötä mahdollisuuden lahjakkaille oppilaille suunnata erityiskiinnostustaan valitsemilleen tieteen ja taiteen aloille.